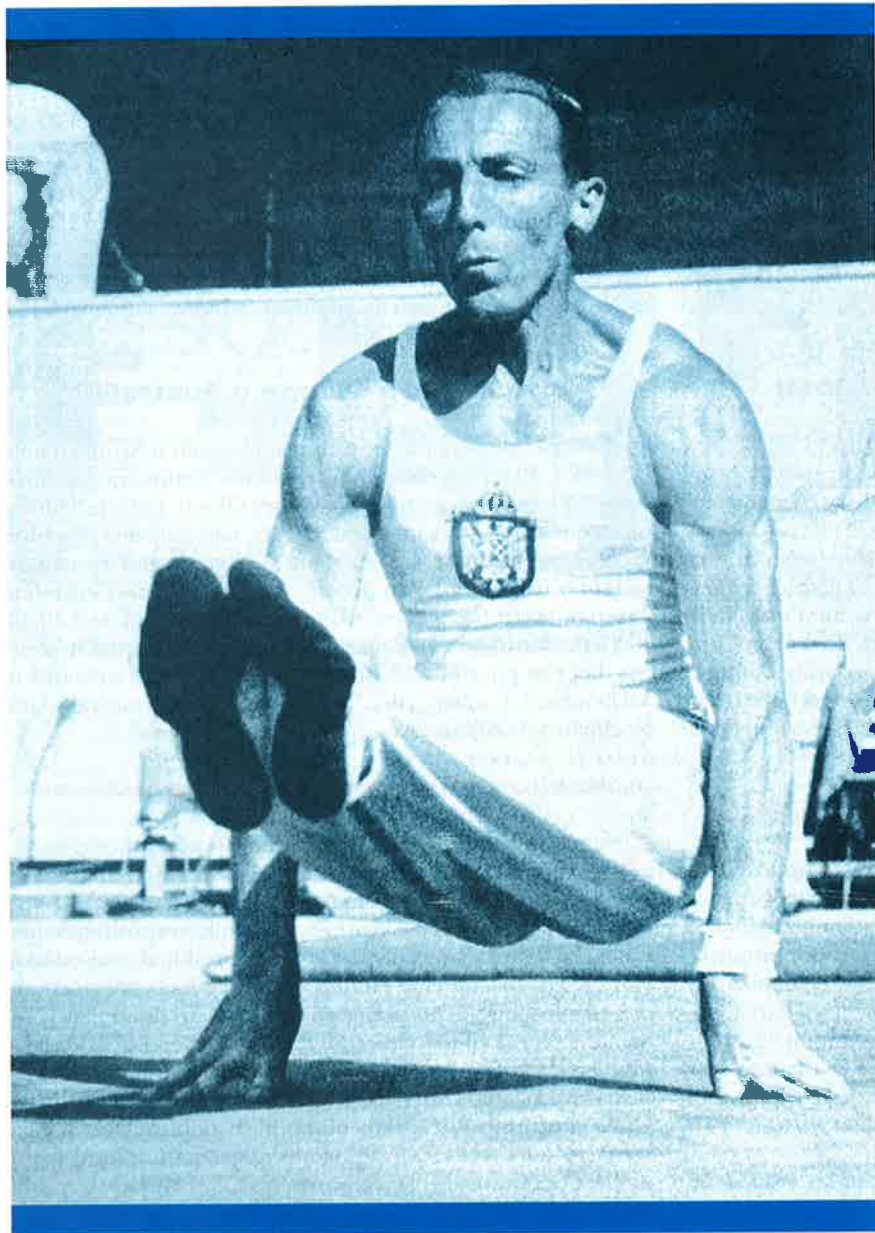

Piše: Vilko LUNCER

Leon Štukelj, naš prijatelj

Ne mogu reći da sam osobito dobro poznao **Leona Štukelja**, ali sam ponosan da sam ga prvi pozvao na proslavu 40-godišnjice postojanja Sportskih novosti, godine 1985. u Zagrebu. Štukelj, slavni slovenski olimpijca, tada star 87 godina, rado se odazvao. Bio je vrlo povučen i tih, kao da se nekako pita je li mu mjesto na tom skupu mladih ljudi. Na svečanom ručku u Esplanadi sjedili smo zajedno i dugo razgovarali. Govorili smo slovenskim jezikom, što je svakako olakšalo našu komunikaciju. Bile su to godine u kojima se ime Leona Štukelja, najboljeg sportaša u povijesti prve Jugoslavije, višestrukog osvajača zlatnih olimpijskih odličja, nije tako često spominjalo. Štukelj nije više bio na "crnoj listi" komunističkih vlasti, ali ni u svojoj uzoj domovini nije bio osobito poznat. Pitao sam se: Zašto?

Danas mi je odgovor potpuno jasan. Štukelj je iznad svega bio gospodin, aristokrat tijela i duha, profinjena narav. Bio je časnik kraljevske vojske, pripadnik Sokola, nikada nije prikrivao svoje gimnastičke snimke s bijelim orlovima na grudima. Pravnik, sudac, bio je kućevlasnik u Mariboru, dosta imućan čovjek. Nije se priklonio partizanskom pokretu, ali nije otišao ni na belogardejsku stranu.

— **Nisam se uopće uplitao u bratoubilački rat u Sloveniji** — reći će mnogo, mnogo godina kasnije.

Komunisti mu nikako nisu oprostili tu "neutralnost" i život na rubu neke prkosne građanske ilegale. Oduzeli su mu sav njegov posjed, bacili ga na ulicu, godinama nije mogao dobiti nikakav posao. U tim revolucionarnim vremenima nije bilo uputno govoriti i pisati o Leonu Štukelju. On je tiho i skrušeno podnosio sudbinu. Nije se bunio, nije postao opozicionar. Bio je takav čovjek, s malo riječi, bez velikih gesta i dramatičnih iskazivanja.

Štukelj je ponovo postao "netko i nešto" tek nakon 1990, nakon osamostaljenja Republike Slovenije. Kada je početkom mjeseca studenoga 1999. preminuo u Mariboru od klijenuti srca, četiri dana prije 101. rođendana, cijela Slovenija opraštala se od njega kao od istinskog velikana XX. stoljeća. Proglašen je najvažnijim slovenskim čovjekom stoljeća, kao što je pjesnik France Prešeren nazvan najvažnijim Slovincem tisućljeća. Našao se u krugu velikana, uz Prešerena, vjerskog reformatora i prvog pisca knjiga na slovenskom jeziku Primoža Trubarja, uz Ivana Cankara, Otona Župančiča, Božidara Jakca, uz političare kova Antona

Korošeca, Edvarda Kardelja, Borisa Kidriča i Milana Kučana. Ispred svih slovenskih sportaša, svog mnogo mlađeg prijatelja Miroslava Cerara, Ive Daneua, Bojana Križaja, Mateje Svet, Brigite Bukovec. Doživio je nebrojene počasti i priznanja.

O njemu su biranim riječima, punim poštovanja i tuge zborili i predsjednik Slovenije Milan Kučan, premijer Janez Drnovšek, predsjednik Državnog zbora dr. Janez Podobnik, prvi čovjek slovenskog olimpijskog Janez Kocijančič, gradonačelnici rodnog Novog Mesta i Maribora, u kojem je proveo najveći dio života. Njegovom pogrebu bio je nazočan i predsjednik MOO markiz Juan Antonio Samaranch, koji je Štukelja nazvao svojim velikim prijateljem i olimpijskim uzorom.

dućnosti će uz slike Prešerena, Božidara Jakca, Srečka Kosovela i Ivana Cankara visiti i slika olimpijca Leona Štukelja.

Htio je poći i na Olimpijske igre u Sydney 2000. gdje bi bio istinska svjetska senzacija. Bio je to i u Atlanti 1996, tada sa 98 godina najstariji živući osvajač olimpijske medalje na svijetu. Sjećamo se kako se uspinjao na počasno postolje, živahan starčić niskog rasta, pomalo plešućeg koraka, s bijelom kapicom na glavi. Svi su ustali na noge da ga pozdrave, oduševljeno mu je pljeskao i predsjednik SAD Bill Clinton, također njegov veliki "fan". Kučan je tada Štukelja nazvao najboljim veleposlanikom Slovenije na svijetu. Već je tada, u Atlanti, počinjao slovenski ep o dugo vremena prešućivanom i zaboravljenom slavnom olimpijcu. Doživio je kulminaciju na

Leon Štukelj i J. A. Samaranch

Slično je bilo i krajem 1998. u Novom Mestu, na proslavi Štukeljevog 100. rođendana. Tom prilikom moja supruga Olga Šikovec, i sama izvrsna slovenska i hrvatska sportašica, pozvala ga je da posjeti "Slovenski dom" u Zagrebu:

— Rado ću doći, jako rado, volim Zagreb. Dosta sam vremena kod vas proveo, polagao sam u Zagrebu i neke pravosudne ispite. Ali znate i sami kako je sa mnom. Star čovjek, ne mogu planirati na tako dugi rok.

Ipak, obećao je. Upravi "Slovenskog doma", središtu okupljanja Slovenaca u Zagrebu, uputio je ljubazno pismo s mnogo pozornosti i biranih riječi. Očekivali smo ga kod nas. Na žalost, smrt nas je pretekla. U našim prostorima u bu-

njegovom 100. rođendanu, te s divnim ispraćajem starom gospodinu nakon smrti u Mariboru.

Za kraj: Leon Štukelj je volio živjeti, volio je život. U svemu je bio umjeren i suzdržan, ali Žarko Dolinar će rado svjedočiti kako je volio popiti nekoliko čaša biranih vina. Odlazio je u kazalište, na koncerte, družio se s ljudima i u dubokoj starosti. Kada mu je požlilo, sam je nazvao hitnu i rekao: "Molim vas, dođite, izgleda da ću umrijeti".

Njegov je stan pravi sportski i kulturni muzej. Sad će slovenska država nastojati da ga takvim održi i sačuva. Ime Leona Štukelja neće izbljediti, bez obzira na sve moguće političke i društvene mijene.

In memoriam of the famous Slovenian Olympian (1898 -1999) Leon Štukelj, our friend

Leon Štukelj; a famous Slovenian Olympian, and the best sportsman in the history of "first" Yugoslavia, winner of several Gold Olympic Medals; was a very quiet and not particularly known man in his own country due to his neutrality towards the Communist regime. His name was to be mentioned again only after the formation of the Slovenian state in 1990. So, when he died, just four days before his 101st Birthday, in November 1999, entire Slovenia mourned. He was proclaimed the most significant Slovenian of the Century, while the poet France Prešeren — the most significant Slovenian of the Millennium.

At his funeral, full of reverence and sadness because of his death, President of Slovenia Milan Kučan, Prime Minister dr. Janez Drnovšek, President of the Council dr. Janez Podobnik, the first man of Slovenian Olympism Janez Kocijančič, Mayors of Novo Mesto (his Birthplace) and Maribor (in which he spent most of his life), spoke of him and bade him farewell. Also present was the President of the IOC Marquise Juan Antonio Samaranch, who spoke of Štukelj as his great friend and a true Olympic hero.

One of our unforgettable memories will definitely be his appearance in Atlanta 1996. An agile old man of small height and dancelike step, wearing a white cap on his head, ascending to the place of honour. Everybody applauded to the then 98-year old Štukelj, the eldest living winner of an Olympic medal; including the President of the USA Bill Clinton, a great fan of his.

The name of Leon Štukelj will not fade away. He was a friend of ours and we shall not forget him. ○

Stari "sokolaš" Štukelj natjecao se i u Zagrebu, u našem starom "Kolu". Posljednjih godina života bio je blizak Antunu Vrdoljaku, prvom čovjeku hrvatskog olimpijskog. Svidao mu se Tončijev iskričav duh, smisao za šalu, za dosjetku.

Leon Štukelj bio je i naš prijatelj. Nećemo ga zaboraviti. ○